

just.

FIXATIE VERSUS VRIJHEID

IN HET KIELZOG VAN SOCRATES

STUDIEDAG VVSG | MAART '24

1

just.

VANDAAG HET JUISTE DOEN VOOR EEN BETER MORGEN!

01

Partner bij Just.

02

Adviseur en trainer ethiek

03

Pragmatische en enthousiaste filosoof

LIESBETH VOLDERS

2

01 Socrates

"Een leven dat niet onderzocht wordt, is
het leven niet waard."

Socrates (469 v.Chr. - 399 v.Chr.)

3

01 Socrates ▾
"Een leven dat niet onderzocht wordt, is het leven
niet waard." Wow.

02 Fixatie versus vrijheid ▾
Wat ligt er hier eigenlijk op tafel?

03 Op onderzoek ▾
Doorvragen, mensen!

04 Conceptualiseren ▾
Wie gooit het in de groep?

05 Naar de praktijk ▾
Oef, we kunnen hier ook iets mee.

**BLIJ DAT JULLIE
HIER ZIJN!**

4

---

01 Socrates

Filosofie als
manier van leven

_____

Dialogen van
Plato

_____

Betekenis van
waarden
onderzoeken

_____

Onwetendheid
aan het licht
brengen

_____

5

---

01 Socrates

WAT SOCRATES VOOR ONS VANDAAG KAN BETEKENEN

Socratische
vraagstelling als
tool in je
werkpraktijk

_____

Gezamenlijk
onderzoek naar de
betekenis van
waarden en
handelingen

_____

Wat wordt er
niet gezegd en
waar zitten de
blinde vlekken?

_____

Waar ligt onze
twijfel en onze
overeenstemming?

_____

6

---

02 Fixatie versus vrijheid

FIXATIE VERSUS VRIJHEID

Wat ligt hier eigenlijk op tafel?

7

---

02 Fixatie versus vrijheid

Wat staat hier?

Welke onderliggende vragen schemeren door?

Wat lijkt *voorondersteld* te worden?

Welke waarden staan hier ter discussie?

8

03 Op onderzoek

Welke waarden staan hier ter discussie?

9

03 Op onderzoek

Doorvragen, mensen!

- Ga met je groep op onderzoek naar de betekenis van 1 waarde: vrijheid, veiligheid of efficiëntie.
- Duid in elke groep 1 Socrates aan die enkel vragen stelt én doorvraagt a.h.v. de inspiratievragen.
- De andere deelnemers zoeken samen naar een antwoord op de drie vragen geformuleerd op de volgende slide.
- Zoek naar een gedeelde betekenis en noteer die op de flipchart. Koppel terug na 15 minuten.

10

03 Op onderzoek

"Het enige wat ik weet, is dat ik niet weet."

Socrates (469 v.Chr. - 399 v.Chr.)

11

03 Op onderzoek

OPEN VRAGEN

Nodigen uit tot nadenken en stimuleren tot uitgebreidere antwoorden.

Hoe definieer je...?

Wat is ...?

VERHELDERENDE VRAGEN

Ze helpen om aannames en impliciete overtuigingen bloot te leggen.

Waarom denk je dat dat het geval is?

Wat bedoel je precies wanneer je zegt dat...?

REFLECTIEVE VRAGEN

Ze dwingen om dieper na te denken over aannames, overtuigingen en redeneringen.

Waarom geloof je dat ... juist is?

Wat maakt dat je denkt dat ...?

12

03 Op onderzoek

1

VRIJHEID

Wat is de definitie van
vrijheid?

Is vrijheid onbegrensd?

Kan goede zorg
zonder vrijheid?

2

VEILIGHEID

Wat is de definitie van
veiligheid?

Is veiligheid een utopie?

Is veiligheid noodzakelijk
voor goede zorg?

3

EFFICIËNTIE

Wat is de definite van
efficiëntie?

Zijn er grenzen aan
efficiëntie?

Leidt efficiënt werken
tot goede zorg?

13

04 Conceptualiseren

Gooi het in de groep!

KWAMEN JULLIE TOT EEN GEDEELD CONCEPT?

14

---

04 Conceptualiseren

FIXATIE VERSUS VRIJHEID

Wat ligt hier eigenlijk op tafel?

15

---

05 Naar de praktijk

Oef, we kunnen hier ook iets mee!

Jullie zijn een missiegedreven organisatie. Zowel vrijheid als veiligheid zijn waarden die de medewerkers richting moeten geven in hun dagelijks handelen. Waarden geven enige richting, maar verklaren zichzelf niet. De interpretatie ervan is afhankelijk van vooronderstellingen, aannames, blinde vlekken etc.

We legden ze bloot en kwamen tot een gedeeld concept.

Naar de praktijk nu!

Er start een nieuwe collega op de werkvloer, met vragen en twijfels over wanneer wel of niet te fixeren. Kan je een genuanceerde, korte leidraad op papier zetten?

16

Recap

1

KIJK NAAR WAT ER LIGT

Vertrek vanuit een vraagstuk en ga samen op zoek naar onderliggende vragen en aannames.

Kijk scherp naar de waarden die ter discussie staan.

2

BEVRAAG

Waarden geven enige richting, maar verklaren zichzelf niet.

Verken samen de begrippen a.h.v. de Socratische methode (open, verdiepende en reflectieve vragen).

3

CONCRETISEER

Distilleer samen vanuit de begripsverkenning meer concrete richtlijnen voor de vraagstukken op de werkvloer.

Geef houvast aan medewerkers.

17

just.

BEDANKT!

ZIJN ER NOG VRAGEN?

Meer weten? Just.Scan!

18